

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 213
van **CATHY COUDYSER**
datum: 13 november 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Bedrijven toeristische sector - Graydon-analyses

Tijdens de gedachtewisseling in de commissie Toerisme van 28 april vermeldde de minister dat Toerisme Vlaanderen samen met VLAIO (Agentschap Innoveren en Ondernemen) zou bekijken of uit de cijfers waarover VLAIO via Graydon beschikt over de gezondheid van de Vlaamse bedrijven, gegevens gedistilleerd kunnen worden voor bedrijven uit de toeristische sector. Op 5 mei vulde de minister hieromtrent nog aan dat VLAIO op korte termijn een analyse zou maken van de verschillende toeristische sectoren.

In haar antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 793 van 19 juni 2020 kondigde de minister ook een update aan betreffende het vermoeden van Graydon dat de banken toch niet in die mate geneigd zijn om door de overheid deels gewaarborgde (overbruggings)leningen te verstrekken, als de (federale) overheid had gehoopt.

1. Zijn de nieuwe rapporten van Graydon reeds beschikbaar? Zo ja, wat is dan nu de gezondheid van de toeristische sector?
2. Wat zijn de prognoses voor de toeristische sector?
3. Hoe evalueert de minister de maatregelen? Acht zij deze nog altijd relevant of zijn bijkomende of wijzigingen in de maatregelen noodzakelijk?
4. Wat zijn de aanbevelingen van Graydon en de maatschappelijk-economische relancegroep voor de toeristische sector?

ANTWOORD

op vraag nr. 213 van 13 november 2020

van **CATHY COUDYSER**

1. De nieuwe rapporten van Graydon zijn ondertussen beschikbaar, Toerisme Vlaanderen heeft deze intussen ontvangen.

De interpretatie van deze cijfers dient te gebeuren met volgende twee opmerkingen in gedachten:

1. De cijfers zijn getrokken op 4 oktober, dus voor er sprake was van de nieuwe maatregelen. Steunmaatregelen voor zo ver bekend op 4 oktober worden in rekening gebracht.
2. Er wordt uitgegaan van een crisisperiode tot het einde van het jaar. Toerisme Vlaanderen schat zelf in dat de crisis veel langer zal duren.

Beide opmerkingen zorgen ervoor dat de situatie waarschijnlijk nog minder rooskleurig is.

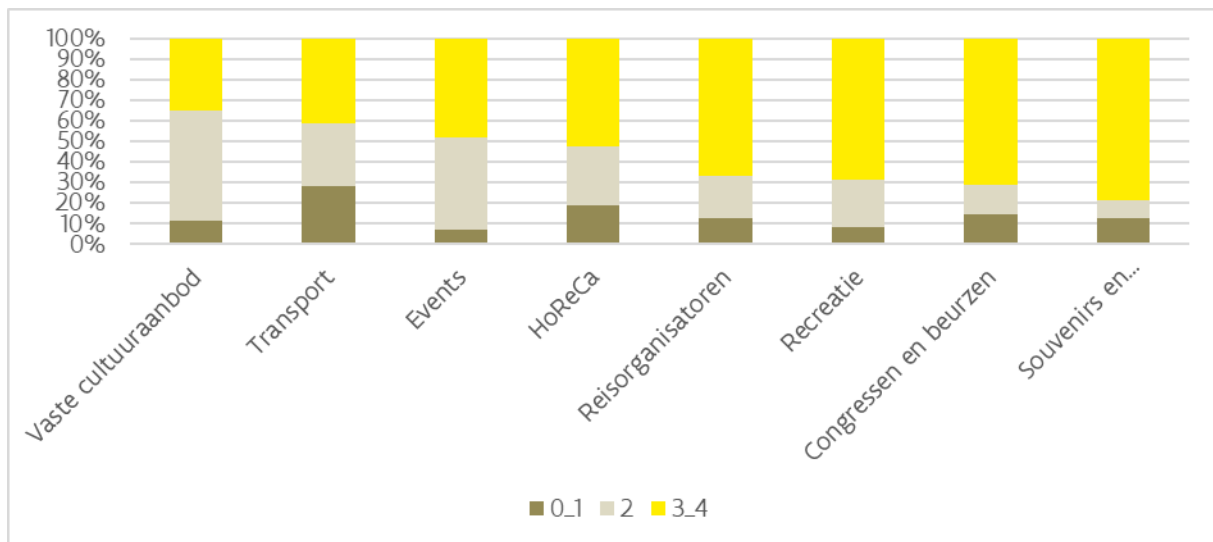
Een andere belangrijke bemerking is dat het aantal faillissementen op dit moment nog steeds onder het niveau van de vorige jaren ligt. Uit de gegevens van de FOD Economie, Statistiek, valt op dat sinds de coronacrisis begon het aantal faillissementen in bijvoorbeeld de categorie "eet- en drinkgelegenheden" systematisch veel lager ligt in vergelijking met vorige jaren. Het aantal in september 2020 ligt 39% lager dan in september 2019 en 42% lager dan in september 2018. Ook in juli waren er een 30% minder. In april en mei ging het zelfs om meer dan 70% minder. In juni en augustus blijven de verschillen beperkt tot ongeveer 20% minder. De natuurlijke uitvloeier is er dus nog niet geweest en die correctie zal waarschijnlijk volgen en die zal bovenop de gevolgen van de crisis zijn.

Een laatste bemerking voor de cijfers: de ene subsector zal veel sneller herstellen dan de andere. Iets wat leeft van lokale mensen en snel de activiteiten kan hervatten zal waarschijnlijk relatief snel naar een min of meer normale situatie kunnen gaan, bijvoorbeeld reca. Anders is het gesteld met bijvoorbeeld congressen en beurzen waar heel veel voorbereiding aan vooraf gaat wat betreft organisatie maar waar ook het vertrouwen van de consument meer werk vraagt om te herstellen. Het gaat om het samenbrengen van grote groepen mensen. Voor de sector van congressen en beurzen kan het herstel een aantal jaren duren.

De volgende grafiek toont de huidige situatie in de toeristische sectoren volgens Graydon. Bedrijven krijgen een impactscore van 0 tot 4 waarbij:

- 0: uiterst preciaire situatie
- 1: labiele situatie: kan nog even door maar wordt precair naarmate de vooropgestelde periode van de lockdown/crisis duurt (die duur is ingesteld op 31/12/2020!)
- 2: kan de vooropgestelde periode van lockdown/crisis net wel aan maar nauwelijks langer
- 3: kan de vooropgestelde periode van lockdown/crisis aan met nog wat extra buffer
- 4: kan de vooropgestelde periode van lockdown/crisis aan en heeft dan nog ruime buffer

In de grafiek nemen we categorieën 0 en 1 samen en 3 en 4 samen en het aantal bedrijven per subsector is verdeeld over 3 categorieën.

In het vaste cultuuraanbod is het aandeel dat de crisis zonder problemen aankan het kleinst. Slechts een 35% van de bedrijven in deze subsector kan de crisis zonder problemen aan. In deze sector zit het overgrote deel wel in de tussencategorie waarbij ze het net zouden moeten aankunnen, rekening houdend dus met een crisis tot het einde van 2020. De transportsector lijkt er het slechtst aan toe waar 30% van de bedrijven de crisis niet kan overleven. Ook in de horeca zitten er relatief veel bedrijven in die slechtste categorie. Voor de reca komt er nu nog een sluiting van een maand bovenop. Deze sluiting is niet verwerkt hierin. De events sector sluit eerder aan bij het vast cultuuraanbod, relatief weinig bedrijven echt veilig, maar ook relatief weinig in een echt heel moeilijke situatie.

Dit was op hoofdlijnen. Soms is het belangrijk om ook wat dieper te graven. Bijvoorbeeld bij de congressen en beurzen zijn relatief veel bedrijven veilig maar wanneer een onderscheid gemaakt wordt tussen publicatieplichtigen en niet-publicatieplichtigen dan is er een groot verschil. De publicatieplichtigen vertegenwoordigen een kwart van de bedrijven in deze subsector, maar binnen deze groep zit ongeveer de helft in de categorie 0 of 1. Het zijn de niet-publicatieplichtigen die zorgen voor het relatief positieve beeld, maar de publicatieplichtigen zijn er heel slecht aan toe. Hou dan nog rekening met een traag herstel voor deze sector en dan is het duidelijk dat deze geen goede vooruitzichten heeft.

Ten slotte: Graydon schat de nood aan liquiditeit op 4 oktober in deze subsectoren samen op bijna 710 miljoen euro (waarvan de helft bij de horeca) waarbij al rekening wordt gehouden met de op 4 oktober geldende steunmaatregelen.

Toerisme Vlaanderen plant midden januari de logiesector nog eens te bevragen (zoals gedaan in augustus) om de toestand zo goed mogelijk in kaart te krijgen zodat het agentschap meer diepgaande informatie kan verzamelen. Rond dezelfde periode zullen normaal ook weer de belangrijkste buitenlandse markten gesurveyd worden. Op die manier is het volledige toeristische speelveld op een cruciaal moment (in normale omstandigheden komen dan de boekingen op gang) opnieuw in kaart gebracht.

2. Het is op dit moment moeilijk om een prognose te maken. Veel hangt af van de duur van deze crisis wat nog onduidelijk is. Gezien de cijfers kunnen we wel veel sluitingen verwachten, maar er een aantal op plakken is moeilijk.

Waarschijnlijk zullen de gevolgen groot zijn en zal ons post-covid in een onbekende situatie brengen waarbij een substantieel deel van de sector verdwenen zal zijn op korte termijn. Het principe van de ene vervangt de andere, zou gezien de snelheid

waarmee het verval zou kunnen plaatsvinden waarschijnlijk wel eens niet kunnen opgaan. Bovendien zitten we in een situatie waarin er binnen de toeristische sector geen winnaars zijn waardoor overnames of samensmeltingen weinig waarschijnlijk zijn. Internationaal zien we dat deze operaties op dit moment stil liggen maar bedrijven zoeken wel naar kostenbesparingen.

Toerisme Vlaanderen heeft wel een prognose gemaakt voor het aantal aankomsten in Vlaanderen op lange termijn. Toerisme Vlaanderen verwacht op basis van onderzoek van UNWTO en Oxford Economics dat het aantal internationale toeristen in 2025 of 2026 terug op niveau van 2019 zal zitten, afhankelijk van scenario. De binnenlandse markt waarschijnlijk een jaartje vroeger. Eigenlijk is dit nog geen volledig herstel want daarvoor moet je er nog de groei die in die periode normaal zou hebben plaatsgevonden, maar die kennen we niet.

Hier moet wel bij genuanceerd worden dat er veel onzekerheden zijn: zullen vliegverbindingen hersteld worden en wanneer, welke bedrijven overleven, hoe zal de consument staan tegenover reizen, heeft de consument nieuwe vereisten die nieuwe kosten met zich meebrengen, ... Zowel aan de vraagzijde als aan de aanbodzijde zijn er onzekerheden.

Misschien een positieve noot: het buitenlands toerisme in Vlaanderen is in belangrijke mate afkomstig van onze buurlanden. Dit zijn ook de markten die naar verwachting het snelst zullen heropleven, pas daarna gevolgd door verdere herkomstmarkten. Dit betekent dat er potentieel is om op relatief korte termijn een belangrijk deel van de markt terug te winnen.

3. Uit de cijfers blijkt duidelijk dat veel toeristische bedrijven zich nog altijd in een precaire situatie bevinden, waarbij ondersteuning noodzakelijk is. De cijfers bevestigen eveneens dat de huidige steunmaatregelen wel degelijk het gewenste effect hebben.

Ik zal er ook voor pleiten dat deze maatregelen ook verlengd worden tot deze crisis bezworen is. Een aantal pistes voor bijkomende maatregelen worden momenteel onderzocht.

4. Graydon maakt op zich geen aanbevelingen.